

ข้าวชุมพร

ว่าที่ร้อยตรีขจรรักษ์ พุฒินศิลป์

นักวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ยุพาพร สวัสดิ์ดี

ผู้อำนวยการกลุ่มกำกับดูแลและพัฒนาเศรษฐกิจการค้า
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชุมพร

“... ข้าวต้องปลูก เพราะอีก 20 ปีประชากรอาจจะ 80 ล้านคน ข้าวจะไม่พอ ถ้าลดการปลูกข้าวไปเรื่อย ๆ ข้าวจะไม่พอ เราจะต้องซื้อข้าวจากต่างประเทศ เรื่องอะไร ประชาชนคนไทยไม่ยอม คนไทยนี้ต้องมีข้าว แม้ข้าวที่ปลูกในเมืองไทยจะสู้ข้าวที่ปลูกในต่างประเทศไม่ได้ เราก็ต้องปลูก...”

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

นาร้าง...ทางใต้

สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทยระบุว่า ในปี 2560 ประเทศไทยปลูกข้าวนาปี จำนวน 58.962 ล้านไร่ ข้าวนาปรัง จำนวน 10.892 ล้านไร่ ผลผลิตต่อพื้นที่เก็บเกี่ยว จำนวน 665 กิโลกรัมต่อไร่ ภาคใต้ปลูกข้าว น้อยที่สุด จากผลการพยากรณ์ในปี 2560 มีข้าวเพียง 325,505 ตัน (ข้อมูลจากคณะกรรมการพัฒนา คุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ณ วันที่ 20 ธันวาคม 2560) ขณะที่สำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร เปิดรับ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี บันทึกข้อมูลเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2561 พบว่ามีการปลูก จำนวน 2,102 ไร่ ประกอบด้วยอำเภอเมือง ปลูกข้าวมากที่สุดจำนวน 1,537 ไร่ รองลงมาอำเภอท่าแซะ และอำเภอปะทิว อย่างไรก็ตามด้วยลักษณะภูมิศาสตร์ภาคใต้ไม่เหมาะทำนา เมื่อปี พ.ศ. 2442 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) “บิดาแห่งยาง” นำต้นยางพารามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จากนั้นขยายพื้นที่ทั่วทุกจังหวัด ภาคใต้ ปัจจุบันพบได้ทั่วทุกภาค ทั้งประเทศประมาณ 22 ล้านไร่ “ยางมา นาก็ร้าง” ในปี พ.ศ. 2472 พระยาประติพัทธ์ภูบาล นำปาล์มน้ำมันปลูกเป็นไม้ประดับที่สถานีทดลองยางคองหงส์ จังหวัดสงขลา ปี พ.ศ. 2511 เริ่มส่งเสริมให้ปลูกอย่างจริงจัง ต่อมาช่วงปี พ.ศ. 2547 - 2550 กรมพัฒนาที่ดิน ส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่นาร้าง ขุดร่องให้ฟรี ให้พันธุ์และปุ๋ย ด้วยเหตุผลปาล์มให้น้ำมันบริโภค และใช้เป็นไบโอดีเซล เป้าหมายจะ ปลูกปาล์มให้ได้ทั้งสิ้น 10 ล้านไร่ ภายในปี พ.ศ.2572 พืชเศรษฐกิจตัวใหม่ดูเหมือนโลกกว่ายางพารา และนาข้าว ขณะที่บริษัทเอกชนนำเข้าต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีจากต่างประเทศ ผ่านการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร ทำตลาดส่งเสริมการขายด้วยคำสวดย “เปลี่ยนนาร้าง เป็นสวนปาล์มน้ำมัน” ตอกฝาโลงการทำนาในพื้นที่ภาค ใต้อย่างเป็นทางการ

ภาพที่ 1 สวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมัน รุกพื้นที่นา

ภาพที่ 2 สวนปาล์มน้ำมันรุกแปลงนา

ภาพที่ 3 ควายไทยในนาร้าง

จากครูสู่ชาวนา...บ้านนามอญ

สุทัศน์ สุทธิพล ทันหลังให้อาชีพครูในวัยก่อนชราเดินทางสู่ท้องทุ่งมุ่งอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งปลูกข้าวของชาวมอญ ด้วยสำนึกถึงผืนนาที่หล่อเลี้ยงชีวิต ส่งเรียนสำเร็จการศึกษาจนมีปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สร้างคนเก่ง สร้างคนดี สู่อุตสาหกรรมครูสร้างคน คนสร้างชาติ ตราตรึงในทุกห้วงสำนึกของพ่อพิมพ์ “ตามองดาว เฝ้าติดดิน” ขณะย้อนมองพื้นดินถิ่นเกิดของตน “หมู่บ้านนามอญ” รุนปยุ่มาแล้วให้ฟังครั้งรัชกาลพระบาทสมเด็จพระบรมราชพงษเชษฐมหันต์พระปทุมวดี (รัชกาลที่ 2) ชาวมอญ (ชาติพันธุ์มอญ) จับจองลงหลักปักฐานสร้างบ้านสร้างเมือง ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ ใช้ชีวิตอยู่อย่างสงบร่มเย็น จนกระทั่งเกิดโรคระบาดอย่างหนัก ชาวมอญจึงพากันย้ายถิ่นฐานบ้านช่องไปอยู่ยังแห่งหนตำบลอื่น ที่บ้านมอญให้คนมอญอยู่กินตราบทุกวันนี้

ปัจจุบันครูสุทัศน์ สุทธิพล ดำรงตำแหน่งเป็นประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบางลึก มีสมาชิกกว่า 92 คน ทางกลุ่มแปรรูปข้าวปทุมธานีเป็นข้าวกล้อง ข้าวขาว จำหน่ายในท้องถิ่น มีสมาชิกปลูกข้าวจำนวน 4 สายพันธุ์ คือ ข้าวเหลืองปะทิว ข้าวชัยนาท ข้าวปทุมธานี ข้าวเฉียงพัทลุง มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลืองปะทิวไว้ใช้เอง ส่วนพันธุ์อื่น ๆ จะรับการสนับสนุนจากกรมการข้าว

ภาพที่ 4 ห้องเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลืองประทิว

ภาพที่ 5 ครูสุทัศน์ สุทธิพล
ขณะนำผู้เขียนลงพื้นที่ดูการเก็บฟางในรูปแบบอัดแท่ง

ฐานวัฒนธรรม

“พิธีรวบข้าว”

คุณสายสุณี มณีเย็น อายุ 56 ปี บ้านเลขที่ 50 หมู่ที่ 5 ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ยาย “หยียด” (สำเนียงชาวปะทิว) หรือ หีด (หีด คือสิ่งเล็กน้อย นิดเดียว) ยายหีด หญิงร่างเล็กทำนาเพียง 7 ไร่ ปลูกข้าวเหลืองประทิวไว้กินเองหล่อเลี้ยง 11 ชีวิต ซึ่งมียายหีด น้องชาย หมา 3 ตัว แมว 6 ตัว ให้รอดตลอดปีนั้น อาจเหมือนกับชาวนาทั่วไปในปะทิว ที่ต่างคือพิธีรวบข้าวหาดูได้ยากและไม่มีให้เห็นจากนาผืนอื่นในละแวกนั้น ทำขึ้นก่อนการเก็บเกี่ยวการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตในนา ด้วยการจับกอข้าวสามกอรวบติดกับพีชอื่น ๆ อีก 7 ชนิด ประกอบด้วย กล้วย อ้อย กำขำ ระกำ น้ำข้าวต้น หวาย หว่า ไร่ด้ายแดงและด้ายขาวผูกติดไว้ให้อยู่เป็นกอ พิธีกรรมนี้ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษชาวปะทิวราว 200 ปี แม้ว่าเป็นหญิงตัวเล็ก ๆ ชื่อตัวมีความหมายเล็ก ๆ แต่รักษาวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ที่เรียกว่า “พิธีรวบข้าว” สอดคล้องกับแนวคิดของท่านศาสตราจารย์ ระพี สาคริก (แม่โจ้รุ่น 7) ได้พูดผ่านรายการสารคดีไทโท ชุดข้าว ปลา อาหาร ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส (Thai PBS)

“อะไรที่คนพื้นบ้านทำกันมาเป็นเวลา 100 ปี 200 ปี 300 ปี เค้าเรียกวัฒนธรรม ฐานทางวัฒนธรรม อยู่ที่พื้นดิน อยู่ที่แผ่นดินถิ่นเกิดของมนุษย์นี้แหละ ก็คือการทำที่เราถูกครอบงำทางปัญญา ในที่สุดปัญญาก็สูญมันก็เหลือแต่ตาสองตานี้แหละที่มองเห็น แต่จิตมองไม่เห็น เราไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง... ข้าวจะมีเท่าไรก็ได้แล้วแต่ ขอให้มันงอกสักเม็ดเดียวเท่านั้นแหละไปได้ทั่วโลก...”

ภาพที่ 6 คุณสายสุณี มณีเย็น (ยายหีด)

ภาพที่ 7 กอข้าวผ่านพิธีรวข้าว

“**ปี่ซังข้าว**” ยายเขียว คุณศิริ ดวงจำยาม อายุ 72 ปี ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เก็บเศษฟางนำไปทำปี่ซังข้าวให้หลานน้อยอายุเพียง 6 ขวบ เป่าเล่น หลานน้อยยายเขียวโชคดีได้เป่าปี่ซังข้าว ที่มาจากหัวใจอันเปี่ยมด้วยความรักและความอบอุ่นของยาย ปล่อยเสียงปี่ซังข้าวและเสียงหัวเราะของเด็กน้อยให้ ดังก้องไปทั่วท้องทุ่งนาปะทิว ซึ่งต่างจากเด็กในสังคมเมืองที่ถูกเทคโนโลยีกลืนกิน และกักขังจินตนาการเอาไว้บน หน้าจอเครื่องมือสื่อสารเล็ก ๆ ในมือน้อย ๆ เท่านั้น หากสักวันหนึ่งหลานน้อยของยายจำต้องจากจรไกลคงไม่ลืม เสียงปี่ซังข้าว ดังเรื่องราวในวรรณกรรมเพลงขับร้องโดย บิว กัลยาณี (แม่ใจรุ่น 68) เนื้อเพลงพูดถึงความห่วงหา บ้านนา โดยมีเสียงปี่ซังข้าวคอยย้ำเตือนมิให้ลืมเลือน “...เสียงปี่ซังข้าวยังแว่วดังในใจเรื่อยมา จากบ้านนามาอยู่ไกล น้อยไม่เป็นอื่น หนึ่งลุงโนราห์แกงพุงปลาน้องยังไม่ลืม ฝ้าฝันแม้ยามค่ำคืนยังหวังทุกวันเวลา”

ภาพที่ 8 คุณยุพาพร สวัสดิ์ กับ คุณศิริ ดวงจำยาม (ยายเขียว)

ภาพที่ 9 ฟางข้าว พร้อมทำปี่ซังข้าว

ภาพที่ 10 ทำปี่ซังข้าว

ภาพที่ 11 คุณสุขอุรา ทองภูเบศร์ สาธิตเป่าปี่ซังข้าว

ข้าวจีไอความภูมิใจของชาวมุขพร (Geographical Indications : GI)

คุณประยูร เมืองนาโพธิ์ เล่าให้ฟังว่าพื้นที่ตำบลบางสนได้รับผลกระทบของส่งเสริมนาร้างเป็นสวนปาล์ม เช่นเดียวกับพื้นที่อื่น ๆ ทำให้นาที่ยังไม่ร้าง กลับร้างไปโดยปริยาย ภาครัฐหยาบยื่น ปูย ยา พันธุ์ปาล์ม ใครเล่าจะอดใจไหวแนวคิดเปลี่ยนนาร้างเป็นสวนปาล์มจึงไหลไปตามกัน อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ตามทางชุมชนเห็นพ้องต้องกันว่าควรมีการอนุรักษ์พันธุ์ข้าวของท้องถิ่น จากประโยคสั้น ๆ เขียนโดย อดีตผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดดอนกุฎ ตำบลบางสน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร “ข้าวเหลืองปะทิวมีถิ่นกำเนิดที่บ้านหัวนอน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร”

ภาพที่ 12 โรงเรียนบ้านดอนกุฎ

(ปัจจุบันโรงเรียนวัดดอนกุฎได้ปิดตัวลงเนื่องจากจำนวนนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย)

ชาวนาบางสนเริ่มโครงการข้าวเหลืองปะทิวคืนถิ่นเมื่อ ปี 2549 โดยร่วมมือกับชุมพรคาบาน่า (ชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท) จัดกิจกรรมข้าวเหลืองปะทิวคืนถิ่น เป็นการจุดประกายปลูกชีวิตข้าวเหลืองปะทิวให้มีชีวิตขึ้นใหม่อีกครั้ง และได้ขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ “ข้าวเหลืองปะทิวชุมพร” ในปี พ.ศ. 2552

ข้าวเจ้าพันธุ์เหลืองประทิว 123 เป็นข้าวเจ้าพื้นเมืองพันธุ์หนัก ไรต่อช่วงแสง ปลูกได้เฉพาะฤดูนาปี มีปริมาณอมิโลสประมาณร้อยละ 29-32 โปรตีนในข้าวกล้องร้อยละ 8.4 ปริมาณไนอะซีนสูงประมาณ 9.3 มิลลิกรัม / 100 กรัม (ข้าวกล้อง) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เส้นจะได้เส้นที่เหนียว เหมาะกับนำไปทำเส้นก๋วยเตี๋ยว ทำเส้นขนมจีน ด้านความสัมพันธ์กับแหล่งภูมิศาสตร์ จังหวัดชุมพรมีที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ตอนบนบริเวณคอคอดกระ ลักษณะพื้นที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบ ทางตะวันตกเป็นพื้นที่สูงของเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาภูเก็ต เป็นต้นน้ำของแม่น้ำท่าตะเภา แม่น้ำสวี แม่น้ำหลังสวน ทางตะวันออกเป็นพื้นที่ราบมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับข้าวเหลืองประทิว 123 ปลูกได้ดีในที่ลุ่มน้ำขัง ดินเค็มน้ำกร่อย หรือพื้นที่ใกล้ทะเล ลักษณะภูมิอากาศ ได้รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ มีฝนตกชุกเกือบตลอดทั้งปี เมืองปะทิว หรือ ปากทิว เป็นทางผ่านไปท่ามาหาหินของชนพื้นเมืองจากปากตะวันตกซึ่งเป็นพื้นที่สูงแนวภูเขาไปทางตะวันออกสู่ทะเล เป็นเมืองที่ทำนาเพื่อปลูกข้าวเป็นอาหารมานาน จากหลักฐานปรากฏตั้งแต่ พ.ศ. 2430 (หมายเหตุ ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เขียนว่า ข้าวเหลืองปะทิวชุมพร แต่ชื่อพันธุ์เขียนว่า พันธุ์เหลืองประทิว 123)

ภาพที่ 13 ข้าวเหลืองปะทิวชุมพร

ภาพที่ 14 รวงข้าวเหลืองปะทิวชุมพร

ภาพที่ 15 คุณประยูร เมืองนาโพธิ์

นาแปลงใหญ่

รัฐบาลมอบหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขับเคลื่อนโครงการเกษตรแปลงใหญ่ประชารัฐ ให้เกษตรกรรายย่อยรวมกลุ่ม นำร่องจำนวน 650 แปลง จำนวน 32 สินค้า เพื่อให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันจัดหาปัจจัยการผลิต วางแผนการตลาดเพื่อนำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต สินค้าเกษตรมีคุณภาพ ภายใต้การสนับสนุนและบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคีต่าง ๆ ปลายทางคือเกษตรกรต้องมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เกษตรกรตำบลบางลึก รวมตัวจัดตั้งกลุ่มทำนาบางลึก ต่อมาขยับสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำนาบางลึก เมื่อมีโครงการทำการเกษตรแปลงใหญ่ จึงไม่ยากที่จะรวมตัวกันได้เสนอขอเป็น นาแปลงใหญ่ ครูสุทัศน์ สุทธิพล พูดถึงวิธีการของการทำนาแปลงใหญ่ “เริ่มแรกทางสำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดชุมพร เก็บตัวอย่างดินในนาไปวิเคราะห์พบว่าดินเป็นกรดจัด จึงต้องบำรุงปรุงดินเป็นลำดับแรก โดยทางสำนักงานพัฒนาที่ดินชุมพร ได้สอนให้ทำน้ำหมักชีวภาพ สอนทำปุ๋ยหมักคุณภาพสูง และสนับสนุนโดโลไมท์ใส่नाลดความเป็นกรดของดิน และอีกหลายฝ่ายให้การสนับสนุน” ครูสุทัศน์ พูดด้วยน้ำเสียงแจ่มใส... อย่างไรก็ตามโครงการนาแปลงใหญ่เข้าถึงและเข้าใจบริบทของเกษตรกรมากกว่าโครงการเปลี่ยนนาไร่เป็นสวนปาล์ม

ภาพที่ 16 ป้ายโครงการนาแปลงใหญ่ กลุ่มทำนาบางลึก อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ปลูกข้าวในถัง...

ปลูกข้าวระลึกถึงในหลวงรัชกาลที่ 9 คุณโกศล กองสาร อายุ 77 ปี บ้านเลขที่ 1/1 หมู่ที่ 3 บ้านหาดสูง ตำบลละแม อำเภอละแม จังหวัดชุมพร อดีตศึกษาธิการ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร เล่าให้ฟังว่า ครั้งไปกราบพระบรมศพในหลวงรัชกาลที่ 9 ได้รับข้าวพองเพียงมา 1 ถุง นับเมล็ดได้ราว 500 เมล็ด ปลูกข้าวลงถึงจำนวน 237 ถัง ปลูกแบบหยอดเมล็ด 2-3 เมล็ดต่อถัง เพอร์เซ็นต์การงอกราวร้อยละ 90 เก็บผลผลิตได้ข้าวเปลือกจำนวน 17 กิโลกรัม พบว่าข้าวพองเพียงที่ได้รับมาทนทานต่อเพลี้ยอย่างมาก และไม่มีศัตรูมารบกวน เก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์แบ่งปันให้สมาชิกในกลุ่มตามรอยพ่อเพื่อพ่อเพียง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร ที่ต้องการนำไปปลูกต่อไป “ผมปลูกเพื่อระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเราก็อยู่ในกลุ่มตามรอยพ่ออยู่แล้ว... เคยไปดูบ้านครูจำเรียงปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ในถัง... ผมจึงนำเมล็ดข้าวพองเพียงปลูกลงถังบ้าง”

ภาพที่ 17 สมาชิกกลุ่มตามรอยพ่อ เพื่อพ่อเพียง อำเภอละแม จังหวัดชุมพร
เกี่ยวข้าวในถังของคุณโกศล กองสาร

ภาพที่ 18 คุณโกศล กองสาร

ครูจำเรียง สีนสุภา และคุณอรุณพล สีนสุภา บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 3 ตำบลนาพญา อำเภอลำปาง จังหวัดชุมพร มีแนวคิดอยากจะปลูกข้าวไว้กินเอง แต่ด้วยไม่มีแปลงนา จึงปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ในถังน้ำพลาสติก จำนวน 400 ถัง ผสมดินปลูกโดยใช้ปุ๋ยหมักจากขี้ปาล์ม น้ำมัน ผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เองทำแบบพอเพียงไม่พึ่งพาสารเคมีใด ๆ เมื่อเรื่องราวการปลูกข้าวในถังถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ปรากฏว่าทั้งสองแทบไม่มีเวลาว่าง เพราะต้องคอยรับแขกและต้อนรับสมาชิกเกษตรกรจากต่างอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงเข้ามาศึกษาดูงาน (ไกลสุดจากจังหวัดยะลา) แทบไม่น่าเชื่อว่าการปลูกข้าวในถัง ดังเป็นพลุดอก...

ภาพที่ 19 ครูจำเรียง สีนสุภา และคุณอรุณพล สีนสุภา

ปลูกข้าวในสวนปาล์ม

คุณชัยวัฒน์ ตั้งพิทักษ์กุล อายุ 45 ปี ชาวละแ่ม อำเภอละแ่ม จังหวัดชุมพร อาชีพทำสวนยางพารา และปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีพื้นที่ปาล์มน้ำมันบางแปลง ยังไม่ให้ผลผลิต คุณชัยวัฒน์ จึงมีแนวคิด ปลูกข้าวสังข์หยด ซึ่งเป็นข้าวสายพันธุ์พื้นเมืองของจังหวัดพัทลุงแซมในพื้นที่ปาล์มน้ำมัน มุ่งหวังไว้จะได้ข้าวเป็นกอบเป็นกำ ทำรายได้เสริมระหว่างรอปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตในอีก 4 ปีข้างหน้า ทว่า ชาวนาหน้าใหม่ ที่มีความตั้งใจเกินร้อย ยังมีประสบการณ์การทํานาน้อยไป ถึงแม้จะมีคุณอานา นางวง ลูกจ้างชาวศรีสะเกษ ที่มารับจ้างกรีดยาง เป็นพี่เลี้ยงช่วยทํานา แต่ก็พบปัญหา ได้กล่าวว่า “ไอ้โฮเจอปัญหาเพี้ยจ๊กจั่น แมงสิง พวคนกเยอะ มันจะมา ช่วงตั้งท้อง มันจะกินน้ำเลี้ยง ...” คุณอานา พูดด้วยน้ำเสียงตื่นเต้น ทิ้งท้ายว่าปลูกราว 8 ไร่ อาจได้ข้าวไม่ถึง 20 เปอร์เซนต์

ภาพที่ 20 คุณอานา นางวง (ซ้าย) คุณชัยวัฒน์ ตั้งพิทักษ์กุล (ขวา)

ภาพที่ 21 ต้นปาล์มน้ำมัน ในแปลงนา

เล่าเรื่องผ่านภาพ

ภาพที่ 22 คุณสมบุรณ์ แดงสกล (ขวา) คุณซ้องมาศ แดงสกล (ซ้าย) ชาวนาบ้านดอนรัก ตำบลบางลึก อำเภอมืองจังหวัดชุมพร ปลูกข้าวประมาณ 6 ไร่ เก็บไว้กินเองตลอดปี

ภาพที่ 23 คุณจิรวรรณ เลขพลการ (ซ้าย) คุณอารมณ ชื่นแดง (ขวา) ชาวนาบ้านดอนรัก ตำบลบางลึก อำเภอมือง จังหวัดชุมพร ปลูกและเก็บพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเอง ข้าวที่ปลูกมีข้าวเฉียงพัทลุง ข้าวเหลืองปะทิว และข้าวปทุมธานี

ภาพที่ 24 - 25 รถเกี่ยวข้าวจากจังหวัดเชียงราย รอนแรมรับจ้างเกี่ยวข้าว ในจังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช และพัทลุง

ภาพที่ 26 สวนปาล์มน้ำมันรูก้าทุ่งนา

สุดท้ายแล้วแม้ว่าพื้นที่ปลูก “ข้าวชุมพร” จะลดลงตามสัดส่วนของการเพิ่มขึ้นของพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่ค่อย ๆ รุกล้ำกินพื้นที่นา พร้อมกับความเปลี่ยนแปลงแห่งยุคสมัย อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีชาวนาอีกหลายชุมชนในชุมพรยังก้าเคียวลงเรี่ยวแรง หลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดิน ยืนหยัดด้วยจิตวิญญาณชาวนาให้ลูกหลานได้สืบทอดความภาคภูมิใจคุณค่าแห่งเมล็ดพันธุ์ข้าวของท้องถิ่น ผู้เขียนคิดและหวังว่าชาวนากลุ่มนี้คงจะไม่ใช่ชาวนา กลุ่มสุดท้ายที่จะปลูกข้าวให้คนชุมพรกิน จังหวัดชุมพรจะยังคงมีท้องทุ่งเขียวขจีในฤดูหว่านดำ ยังคงมีท้องทุ่งสีทองในฤดูเก็บเกี่ยว เราจะสืบทอดความยั่งยืนของเมล็ดพันธุ์ ความยั่งยืนทางอาหาร ความยั่งยืนทางวัฒนธรรม ด้วยศักดิ์ศรีของลูกชาวนา ด้วยหัวใจของลูกหลานชุมพร สืบไป

สัมภาษณ์บุคคล

- โกศล กองสาร, สัมภาษณ์, 8 มกราคม 2561
- จิรวรรณ เลขพลการ, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2560
- ชัยวัฒน์ ตั้งพิทักษ์กุล, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2561
- ประยูร เมืองนาโพธิ์, สัมภาษณ์, 30 ธันวาคม 2560
- สมบูรณ์ แดงสกล, สัมภาษณ์, 22 ธันวาคม 2560
- สายสุนี มณีเย็น, สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2560
- สุทัศน์ สุทธิพล, สัมภาษณ์, 28 ธันวาคม 2560
- อานา นางวง, สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2561

อ้างอิง

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2551). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ipthailand.go.th/th/ประกาศโฆษณา/item/ข้าวเหลืองประทิวชุมพร.htm> (4 มกราคม 2561)
- ไทยยนต์การเกษตร. (2561). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaiyon.com /ประวัติปาล์มและการปลูกปาล์มน้ำมัน.html> (9 มกราคม 2561)
- สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย. (2561). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thairiceexporters.or.th /production.htm> (6 กุมภาพันธ์ 2561)